

## Motion till riksdagen 2011/12:K284

av **Oskar Öholm och Ulrika Karlsson i Uppsala**  
(M)

# Opinionsbildande myndigheter

## Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i motionen om strategier för myndigheternas opinionsbildning och informationsarbete.

## Motivering

I regeringsformen skiljs mellan två typer av offentliga organ, dels beslutande politiska församlingar, som riksdagen eller kommunfullmäktige, dels myndigheter. Den distinktionen ställer stora krav på myndigheters opartiskhet och saklighet och innebär också att opinionsbildning och politisk förändring skall drivas av medborgarnas företrädare.

De statliga myndigheternas opinionsbildande verksamhet har diskuterats under lång tid. Bakgrunden har ibland handlat om enskilda kampanjer från myndigheternas sida, men även de ibland stora kostnaderna för myndigheternas opinionsbildning har ibland skapat debatt och frågor. I rapporter har annonskampanjer och konsultarvoden redovisats som visat på en omfattande opinionsbildande verksamhet.

En myndighets verksamhet måste präglas av neutralitet och saklighet, både i den verksamhet man bedriver och i kommunikationsarbetet. Det är viktigt av många skäl, men inte minst riskerar medborgarnas tilltro till statliga myndigheter att urholkas om de uppfattas som partiska. Det är dessutom ett demokratiproblem om opinionsbildning bedrivs av myndigheter snarare än av människor, intresseorganisationer och politiker. Det civila samhället måste vara utgångspunkten för den offentliga debatten.

Att renodla myndigheternas roll har varit en prioriterad uppgift för regeringen de senaste åren och många steg i rätt riktning har tagits. Myndighetsöversynen har minskat problemen och i den förvaltningspolitiska propositionen

**Fel! Okänt namn på**

från 2010 fastslås också behovet av tydligare styrning av myndigheternas informationsverksamhet.

Det finns emellertid många myndigheter i Sverige och exemplen på hur de på olika sätt bedriver egen opinionsbildning är fortfarande många. Energi-myndigheten och Folkhälsoinstitutet är tydliga exempel på myndigheter som bedriver omfattande opinionsbildande verksamhet. Inte minst gäller det hänvisningar och uppmuntran till vidare läsning eller tips och rekommendationer från myndigheten.

Energimyndigheten har länge på sin webbplats hänvisat till tioalet utomstående organisationer, varav flera är vinstdrivande aktiebolag. Rekommendationerna gäller allt från tips på hur medborgare bör resa och förflytta sig till vilken typ av kost som rekommenderas. Även Folkhälsoinstitutet bedriver liknande verksamhet och myndigheten har stundtals kritiserats för att ha alltför nära kopplingar till läkemedelsindustrin. Riskerna är uppenbara och intressant i sammanhanget är att WHO tidigare i år gick ut och varnade folkhälsoorganisationer för att bli allt för nära sammankopplade med läkemedelsindustrin. Avsändaren för budskapet riskerar att bli otydlig och oberoendet kan ifrågasättas.

Slutsatsen är därför att myndigheternas kommunikation och opinionsbildning även fortsättningsvis bör uppmärksammas av regeringen. Vi ska i samhället alltid föra en öppen och uppriktig diskussion om allt från flygets miljöpåverkan till tobakrökningens skadeverkningar, men den diskussionen ska föras av intresseorganisationer och i samhällsdebatten i övrigt. Myndigheternas roll måste renodlas till att ge opartisk och neutral information. Ingen ska kunna misstänka att en statlig myndighet påverkas i sin kommunikation av vem som för tillfället ropat högst eller vilken intresseorganisation som har bäst kontakter med myndigheternas personal.

Mot ovanstående bakgrund bör regeringen fortsätta sitt arbete med att se över myndigheternas kommunikationsarbete. Vidare bör regeringen se över hur strategierna för myndigheternas informationsarbete kan förtydligas och förankras, samt överväga om detta ska ske inom ramen för myndigheternas regleringsbrev eller på annat sätt.

Stockholm den 3 oktober 2011

*Oskar Öholm (M)*

*Ulrika Karlsson i Uppsala (M)*